

מחודדין בפיר

עיונים בפרשת השבוע גלי רץ תתראבל"ה שרפטים

בכל השערים. חודש אלול לפנינו. יש לנו ארבעים יום של הכנה ליום הכיפורים. שלושים יום לימים שנקראים בלשון חז"ל "בהמצאו". זה הזמן לעשות את כל ההשתדלויות שישנם להתקרב להשי"ת. צדיקי הדורות המליצו ללמוד את ההקדמה של הספר תומד דבורה להרמ"ק זצוק"ל אשר מסביר בטוב טעם ודעת את שלוש עשרה מדות של רחמים של ספר מיכה. לא רק ללמוד אלא להפעיל את המידות האלו בעצמינו. בעצם, זה מה שהפרשה מלמדת אותנו. עלינו להעמיד בכל שערינו שופטים ושוטרים. שערי הגוף ידועים היטב. כאשר יש ריח של צחנה, סותמים מיד את האף בלי המתנה. בדיוק בצורה הזאת יש לסתום את העיניים כאשר ישנם מראות מפוקפקים, כמו כן לסתום את האזניים לכל הדיבורים האסורים. לשפוט צדק. חז"ל למדנו שחלק מעניין שפיטת צדק זה עניין של לימוד זכות ולדון לכף זכות. על לא תטע לך אשרה אצל מזבח ה', אמרו קדמונינו שזה נוגע לעוון הגאווה. אשרה זה בעצם עין, כאשר רואים עין אי אפשר לזהות האם זה עין של עבודה זרה או סתם עין. כנ"ל, גאווה זה נטוע בלב (בסיפא של הפרשה ייאמר כי האדם עין השדה, שצדיקי הדורות דרשו בכל מיני עניינים של לחזק את האדם) בדרך כלל לא נראה במבט ראשון. אבל, מי שמעמיק במבט, יראה בבירור וירגיש את הגועל של המידה שחז"ל השוו לעובד עבודה זרה. לא הרחק משם יש את הנידון של זקן ממרה. תלמיד חכם עצום, למדן גדול, שמסרב לקבל את פסק הדין של רוב חכמי ישראל. ולאחר שהוציאו את הפסק עדיין נאחו בפסק שלו ונוהג ומורה לאחרים לנהוג כפסק שלו. הלכו ללשכת הגזית, סנהדרין פוסקים, והוא ממרה את דבריהם, עם כל התורה שלו, הוא חייב מיתת בית דין. לא סתם אנחנו מתפללים בימים הנוראים "וייעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך", כי עם ישראל אמורה להיות אגודה אחת. משם מצוות "שום תשים עליך מלך", כל יהודי חייב לשים את השי"ת מול עיניו כל הזמן. כאשר מישוהו דבק בהשי"ת הוא יהיה דבוק בספר התורה למען יאריך ימיו. משם למתנות כהונה והלויים שהם יוכלו ללמד את עם ישראל תורה ומצוות מתוך הרחבת הדעת. להתקרב אליהם ולהתרחק מכל מיני מגידי עתידות. להיות תמימים עם השי"ת ולקב הכל מאיתו יתברך בשלמות, בתמימות ובשמחה. ולהזהר בכל מעשינו לבל נצטרך לגלות לערי מקלט. משם למלחמת מצוה. המלחמה המנוהלת על פי כהן משוח מלחמה. המלחמה שמתחילה ב"שמע ישראל". יסוד היסודות של ניצחון במלחמה נגד יצר הרע שהיא היא מלחמת מצווה, היא קבלת עול מלכות שמיים. עוד נקודה חשובה ביותר, יוצאים למלחמה על אויב שאינו מרחם, לכן חייבים לעשות את הכל להשמיד את האויב ובשום צורה אסור לרחם עליו. אסור לתת ליצר הרע אפילו קצה של ציפורן, כי משם יקח את כולך. לכן, יש להרחיב את הגבול, כדי שיהיה מרחב של תמרון בלימוד תורה וקיום מצוות. לדבוק בעין החיים בכל צורה שרק אפשר לדבוק בו. בין להיות מיימין, לומד תורה בעיון, בין להיות

משמאל, תומך תורה בהוד וחדר. לכן, צריכים לדבוק בתורה. גם זה ישמור עינו, שלא נגיע למצב שמישהו סמוך לעיר יימצא הרוג. כי בולם יקיימו את כל ענייני הכנסת אורחים כולל לוי, שידעו שהאדם לא בודד. בהפטרה של השבוע, הקב"ה מלמדינו, מהי הנחמה האמיתית, אנכי אנכי הוא מנחמכם, לדבוק ביריעה של ה' אחד בורא קדמו שאין עוד מלבדו. הקב"ה קורא לנו להתעורר, להתנער מהעפר ולקום. כאשר נדבוק ביסודיות בששת המצוות התמידיות, נזכה לראות את הנני של רגלי המבשר על ההרים. נשמע את הבשורה טובה של שלום וישועה. כל הצופים ירימו קולם ויחד ירננו, כי אז עין בעין נראה יחדיו בשוב ה' לציון. זה הזמן להתכונן לזה שנזכה כבר השנה בראש השנה לשמוע בשבת קודש את קול השופר בבית נכון ונישא בראש הרים.

לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל. פירש"י אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל, נראה שקדקד זה מדלל קאמר לא תסור ימין ושמאל מן הדבר ומדקאמר ימין ושמאל אחר אשר יגידו לך ש"מ שהכי קאמר אע"פ שפני האמת אינו ימין ושמאל זולת מה שהם יגידו לך שהוא ימין ושמאל וזכרנו דבר זה נתקשו המפרשים ונתנו טעמים רבים שנין דין מן דין: וכפי האמת אין אני רואה שום קושי בדבר כי כבר אמרו רז"ל שמה יאמר אדם הואיל והללו מטהרין והללו מטמאין הללו אוסרין והללו מתירין היאך אני למד תורה מעתה ת"ל נתנו מרועה אחד כלן אל אחד נתנו כו וקשה הלא הדבר קושיא לדוכתה וסוף סוף היאך אני למד תורה הלא ביאור הדבר הוא שכל דבר טומאה וטהרה יש כמה פנים לטהרו וכמה פנים לטמאו ואם התורה טהרה הוא מפני שהלדדים המראים פני טהרה הם מרובים יותר מן הפנים המראים פני טומאה וכן להפך והוא הדין בדבר מותר ואסור וכשר ופסול ומטעם זה אמרו רז"ל שאין ממנין לסנהדרין עד שיודע לטהר השרץ מן התורה וטעמו של דבר שאם לפעמים צריכין להוראת שעה לפסוק נגד התורה משום עת לעשות לה הפרו תורתך אז יכול החכם או הנביא לצרף לסדרת עת לעשות לה אותן מיעוט סדרות שכבר נדחו מחמת הרוב וליכך אחר המיעוט כהוראת אליהו צהר הכרמל אצל אס אין החכם או הנביא יודע שום סדרת אל ההפך אז לעולם לא יטהרו אפילו כהוראת שעה והרי הוא מחויב לטהרו מטעם סמוך עת לעשות לה למיעוט סדרות הנוטין אל ההפך ואתרע רובא דכנגדו ואם צ"ד שלמטה פוסקים טהור על דבר שהוא טמא מן התורה הואיל שיש סדרות גם לטהרו סמוך רובא של צ"ד שלמטה שהסכימו לטהרו אל מיעוט סדרות שיש לו כללוא הכי לטהרו ואתרע רובא של טומאה כי נתן ה' כח גם לבית דין שלמטה לעשות סדרות לכלאן ולכלאן ונתרבו הסדרות הנוטין לצד טהרה וע"כ יפה אמרו רז"ל עשה אונך כאפרכסת וקנה לב לשמוע דברי המטהרין ודברי המטמאין כי כפי האמת כל אדם צריך לכל הסדרות כי א"א לו להיות מן הסנהדרין עד אשר יהיה ידו בכל הסדרות ומטעם זה ראוי לקבל מהם אפילו אם אומרים על ימין שהוא שמאל מלד אותן סדרות הנוטים גם לצד שמאל וזה דרך נכון מאד: ואם נפשך לומר שאמרו זה על הדינין שאין לדיין כ"א מה שעיניו רואות כמ"ס ועמכם בדבר משפט והוא קאי על מ"ס למעלה בין דין לדין כי הכל לפי ראות עיני הדיין אז הדבר מבואר מעצמו כי בידו לדון על פי אומד דעתו כמ"ס אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם ואמר שפטו על שלשתן ובשעריכם לשון שיעור כי שלשתן צריכין השערה שכלית ואומד הדעת לפי הזמן והמקום והענין כי לפעמים צריך לשנות האמת מפני השלום וכיוצא וכן השלום אינו טוב לעצמו כמ"ס כי כנוס לרשעים רע להם ורע לעולם וכן המשפט צריך שיעור ואומד הדעת בדרך שנתצאר: דברי הכל יקר מאירים כשמש בצהריים. יסוד היסודות של הלימוד, הוא החלק האנושי. ההבנה האישית. לדעת שהקב"ה נתן ללמוד וללמד בשבעים פנים. אבל, לאחר הלימוד עם כל הדרשות והפילפולים, יש לחתור להגיע לאמיתות של תורה. מצד שני חייבים לדעת שללא לימוד בעיון, לא מגיעים לאמיתות של תורה. חז"ל למדונו, אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם. ממילא, רק אחרי שידע לטהר שרץ בק"ן טעמים, יידע אמיתות

של תורה, ששרץ טמא ומטמא. רק על ידי פלפול התלמידים ועיון התלמוד מגיעים לאמיתה של תורה. רק מי שיודע מה "השעה" ידע מתי הוא עת לעשות לה'. אלו הכוחות הנדרשים למוסרי התורה.

תמים תהיה עם ה', פירוש לפי שכוה עליו בסמוך לבב יעונן וכסף ולבב ישאל בלוב וגו', אמר תמים וגו', פירוש כלום טעם כל הדברים הוא לדעת העתידות, ולהתנהל כאשר יורו ולתקן החסרון, כאשר יוכל עשות, ואם תהיה עם ה' תמים תהיה לא יחסר לך דבר, ואין מה שיגיד המזל עליך תתקיים לרעה וזה לך האות אברהם שהתהלך לפני ה', הגם שהראה המזל עליו שלא יוליד נחפך וילד, וכפי זה תיבט תהיה נמשכת למעלה ולמטה, על זה הדרכ תמים תהיה אם תהיה עם ה', או על זה הדרכ תמים תהיה כשאתה עם ה' אלהיך: האור החיים הקדוש בא ללמדינו תמימות מה היא. גם בדורינו, יש מיני מעוננים ומכשפים או סתם מאחזי עיניים מגידי עתידות תאבי בצע. האור החיים הקדוש אומר, קוה אל ה'. לא למגידי עתידות. הפך בתורה והפך בה דכוליה בה. כי הלומד תורה, תמים עם ה'. וכאשר נקוה ונתפלל לה', אזי עוז בטחוננו יביא עלינו דברי נעים זמירות ישראל, טוב ה' לכל וכדברי המגילה, טוב ה' לקו.

ואותו לא תברת כי האדם עץ השדה. פירשו המפרשים ז"ל כי חיי האדם ומזונו הוא עץ השדה, וכענין שכתוב כי נפש הוא חובל, ועל כן אנכי מלך שלא תשחיתו כי ברכה זו. ולפי דעתי כי האדם נמשך אל לא תכרות ובלו הכתוב כי לא האדם עץ השדה שיבא מפניך במלך כמו האדם, ואין מפעולות עם חכם ונכון להשחית הדבר הראוי ללא תועלת, ולכך אין לך להוליא כח בזה לכרות עץ השדה אלא שתשמור מהשחית אותו ומהזיקו ותקח ממנו התועלת, זהו כי ממנו תאכל, ואם אתה משחיתו נמלאת מזיק ומפסיד התועלת. ודרשו רז"ל, כי ממנו תאכל, אם רחית תלמיד חכם הגון, ממנו תאכל ואותו לא תכרות, ואם לאו, אותו תשחית וכרת: רבינו בחיי מלמדינו תורת האדם. ראשית לכל, הוא דומה לעץ. יש צורך לטפל בו. לגזום ענפים יבשים. להרחיק שרשים רעים, קוץ ודרדר. יש להשקותו, יש להשפיע עליו שמש במדה. לדאוג לצל בימי שרב. הוי אומר, יש לטפל בו ביעילות וביסודיות. כן הדבר בדברי תורה. צריכים ללמוד מעץ החיים ומעץ הדעת טוב ורע. מתי עת להרחיק ומתי לקרב. מתי לקצור ומתי לנטוע. מה לקיים ומה להשחית.

כפר לעמך ישראל, מכאן שכל ישראל ערביין זה לזה, כפר לעמך ישראל אשר פדית, ר"ת בגימטריא זה הכהנים: רבינו בעל הטורים מחדש לנו, מדוע הכהנים הם שיוצאים מחוץ לעיר בעבודת עגלה הערופה, כי הם הערבים של ישראל לפני הקב"ה. לכן, הם גם מדגישים, לעמך ישראל, כי אם כל אחד ואחד הי' עושה את המוטל עליו לעשות, יהודי הנהרג באן בשדה מחוץ לעיר, עדיין הי' נמנה בין החיים. אי לכך, הקב"ה מקפיד שנדע לייקר נפשו של כל יהודי ולא נפקירו בשום זמן ומקום. לא משנה מה הקושי. אם ניקח אחריות לעשות המוטל עלינו, נחזור להיות ערבים זה בזה, ממילא, יכופר לנו ולאדמתנו ויקויים בנו נבואת ההפטרה, רגלי מבשר משמיע שלום, משמיע ישועה, אומר לציון מלך אלוקיך.